

“កសាងឡើងវិញឱ្យល្អប្រសើរជាងមុន”៖
ការផ្លាស់ប្តូរអាស៊ីអាគ្នេយ៍ទៅជា
សេដ្ឋកិច្ចបៃតងបន្ទាប់ពីកូវីដ ១៩
ការវាយតម្លៃនិងអនុសាសន៍សម្រាប់អ្នកតំណាងរាស្ត្រ

LAPHRI ASEAN PARLIAMENTARIANS
FOR HUMAN RIGHTS

Hanns
Seidel
Foundation

សេចក្តីសង្ខេបប្រតិបត្តិ

ជំងឺរាតត្បាតកូវីដ ១៩ និងវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចជាបន្តបន្ទាប់បានបង្ហាញពីភាពបរាជ័យនិងភាពផ្ទុយស្រុយនៃប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចបច្ចុប្បន្នរបស់យើងដែលបានផ្តល់អាទិភាពដល់ផលប្រយោជន៍អាជីវកម្មលើសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាជននិងបរិស្ថានបានធ្វើឱ្យវិសមភាពកាន់តែស៊ីជម្រៅនិងបរាជ័យក្នុងការការពារអ្នកដែលងាយរងគ្រោះបំផុត។

ដោយសារប្រទេសនានានៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍កំពុងទទួលបានការដើម្បីស្តារឡើងវិញពីវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចនៃជំងឺរាតត្បាតកូវីដ ១៩ ក៏ដូចជាគោលនយោបាយដើម្បីជំរុញសេដ្ឋកិច្ចរបស់ពួកគេឡើងវិញនេះបង្ហាញពីឱកាសដ៏ល្អដើម្បីបំបែកខ្លួនពីអតីតកាលហើយឆ្ពោះទៅរកសេដ្ឋកិច្ចដែលមាននិរន្តរភាពនិងមានភាពធន់ ការពារសិទ្ធិមនុស្សទាំងអស់គ្នា។

ការផ្លាស់ប្តូរឆ្ពោះទៅរកសេដ្ឋកិច្ចបែកគឺជាផ្នែកមួយនៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង“ស្តារឡើងវិញឱ្យប្រសើរឡើង” ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្លាស់ប្តូរចេញពីឧស្សាហកម្មដែលពឹងផ្អែកលើឥន្ធនៈហ្វូស៊ីលហើយជំនួសឱ្យប្រភពថាមពលស្អាតនិងកើតឡើងវិញដែលបណ្តាលឱ្យមានការបំពុលតិចតួចបន្ថាននិងជួយកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់និង ការឡើងកំដៅផែនដី។ ចលនាទាំងនេះមិនត្រឹមតែជួយឱ្យតម្លៃស្រូវប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពពេញលេញនៃវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចប៉ុណ្ណោះទេប៉ុន្តែថែមទាំងដើម្បីជៀសវាងនិងមានភាពធន់ទៅនឹង ការស្រឡាត់កាំងស្រដៀងគ្នា និងវិបត្តិនាពេលអនាគតដែលបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ក្នុងនាមជាតំបន់មួយដែលមានហានិភ័យបំផុតនៅលើពិភពលោកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុអាស៊ីអាគ្នេយ៍មានអ្វីជាច្រើនដែលទទួលបានពីការទទួលយកការស្តារសេដ្ឋកិច្ចបែកគឺពីជំងឺកូវីដ ១៩ ។ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការស្តារឡើងវិញគ្រប់គ្រងប្រយោជន៍របស់អាស៊ានរដ្ឋាភិបាលអាស៊ីអាគ្នេយ៍ទទួលស្គាល់ថា៖ “ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតំណាងឱ្យហានិភ័យជាមូលដ្ឋានចំពោះអាស៊ាន” ហើយថា “សកម្មភាពកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគួរតែត្រូវអនុវត្តភ្លាមៗ”។

ផែនការស្តារកូវីដ ១៩ បែកគឺកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ វាក៏នឹងជួយជៀសវាងការធ្លាក់ចុះ ២៥% នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបរបស់អាស៊ាន; កាត់បន្ថយវិបត្តិបណ្តាលក្នុងតំបន់; ជួយបង្កើតការងារនៅក្នុងវិស័យដែលងាយរងអាកាសធាតុ និងដោះស្រាយវិបត្តិសិទ្ធិមនុស្សទ្រង់ទ្រាយធំដែលបង្កើតឡើងដោយកូវីដ ១៩ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ដើម្បីជួយអ្នកតំណាងរាស្ត្រចាប់យកឱកាសនេះ អ្នកតំណាងរាស្ត្រអាស៊ានដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស (APHR) បានវាយតម្លៃពីវិធានការស្តារឡើងវិញនៅប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី ម៉ាឡេស៊ី ហ្វីលីពីន សិង្ហបុរី ថៃ និង ទីម័រខាងកើត នៅចន្លោះខែកុម្ភៈឆ្នាំ ២០២០ ដល់ខែមេសាឆ្នាំ ២០២១ ។ ការវាយតម្លៃនេះត្រូវបាន

អនុវត្តដើម្បីកំណត់ពីការអនុវត្តល្អបំផុតដែលសមាជិកសភាអាចអនុម័តនៅក្នុងប្រទេសរៀងៗខ្លួនក៏ដូចជាឧបសគ្គខាងរចនាសម្ព័ន្ធដែលពួកគេត្រូវការដើម្បីយកឈ្នះដើម្បីលើកកម្ពស់ការផ្លាស់ប្តូរទៅរកសេដ្ឋកិច្ចបែកគឺ។

តាមរយៈការវាយតម្លៃរបស់ខ្លួន APHR បានរកឃើញថាមានតែគោលនយោបាយបែកគឺតិចតួចប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានអនុម័តជាផ្នែកមួយនៃផែនការស្តារឡើងវិញនៃជំងឺកូវីដ ១៩ ថ្នាក់ជាតិ។ លើសពីនេះវិធានការវិជ្ជមានមួយចំនួនដែលត្រូវបានអនុម័តត្រូវបានធ្វើឱ្យខូចខាតយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដោយការអនុម័តយ៉ាងទូលំទូលាយនូវវិធានការដែលរួមចំណែកដល់ការឡើងកំដៅផែនដីនិងបង្កើតឧបសគ្គសំខាន់ៗចំពោះដំណើរផ្លាស់ប្តូរសេដ្ឋកិច្ចកាបូនទាប។ បណ្តាប្រទេសនៅក្នុងតំបន់ច្បាស់ជាខ្លះយុទ្ធសាស្ត្របង្រួបបង្រួមស្តីពីការជាសះស្បើយបែកគឺពីជំងឺកូវីដ ១៩ ។

1 លេខាធិការដ្ឋានអាស៊ាន។ (ខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ ២០២០) ក្របខ័ណ្ឌស្តារឡើងវិញគ្រប់គ្រងប្រយោជន៍របស់អាស៊ាន។ កិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានលើកទី ៣៧ ទីក្រុងហាណូយប្រទេសវៀតណាម៖ លេខាធិការដ្ឋានអាស៊ានទំព័រ ៣៨

2 “កសាងឡើងវិញឱ្យប្រសើរជាងមុន”៖ ការផ្លាស់ប្តូរអាស៊ីអាគ្នេយ៍ទៅជាសេដ្ឋកិច្ចបែកគឺបន្ទាប់ពីកូវីដ ១៩

ក្នុងចំណោមគោលនយោបាយមួយចំនួនដែលបានអនុម័តសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរសេដ្ឋកិច្ចបែកតង់គី៖

- ការឧបត្ថម្ភធននិងការកាត់បន្ថយពន្ធសម្រាប់ផលិតផលដែលមិនប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានដូចជានៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ីនិងហ្វីលីពីនដែលរដ្ឋាភិបាលបានចេញនូវការកាត់បន្ថយពន្ធសម្រាប់ឧស្សាហកម្មនិងសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមដែលទទួលបានការគាំទ្រថាមពលកើតឡើងវិញ។
- ការដំឡើងពន្ធលើផលិតផលដែលបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់បរិស្ថានដូចជានៅសិង្ហបុរីដែលរដ្ឋាភិបាលត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងដំឡើងអត្រាពន្ធប្រេងឥន្ធនៈរហូតដល់ ១៥% ក្នុងមួយលីត្រដែលជាផ្នែកមួយនៃគោលដៅរយៈពេលវែងរបស់ខ្លួនដើម្បីគាំទ្រដល់ថយន្តអគ្គិសនី។
- ការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូនស្អាតដូចជាការផ្តល់ថវិការបស់រដ្ឋាភិបាលហ្វីលីពីនក្នុងការអភិវឌ្ឍចិញ្ចឹមផ្លូវដែលអាចចូលដំណើរការបាននិងផ្លូវជិះកង់ការពារនៅក្រោមបាយាណាហានដើម្បីស្តារឡើងវិញជាច្បាប់តែមួយ ដែលបានអនុម័តនៅខែកញ្ញាឆ្នាំ ២០២០ ។
- ការលើកទឹកចិត្តចំពោះយានយន្តអគ្គិសនីដូចជាការសងប្រាក់វិញរបស់រដ្ឋាភិបាលសិង្ហបុរីចំពោះការចុះឈ្មោះនិងពន្ធផ្លូវសម្រាប់ម្ចាស់យានយន្តអគ្គិសនីកំឡុងពេលមានជំងឺរាតត្បាត។
- ការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថាមពលស្អាតដូចដែលបានឃើញនៅក្នុងប្រទេស ឥណ្ឌូនេស៊ី ម៉ាឡេស៊ី និង សិង្ហបុរី ដែលរដ្ឋាភិបាលបានចាត់វិធានការដើម្បីជំរុញការផលិតថាមពលស្អាតតាមរយៈការជំរុញការកែច្នៃបន្ទះស្រូបពន្លឺព្រះអាទិត្យលើដំបូល ភ្លើងតាមផ្លូវLED និងខ្សែបញ្ជូន។
- ការផ្តល់មូលនិធិសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវនិងការអភិវឌ្ឍស្អាតដូចដែលបានឃើញនៅក្នុងប្រទេសថៃដែលនៅក្នុងខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ ២០២០ ក្រុមប្រឹក្សាវិនិយោគបានអនុម័តគម្រោងតម្លៃជាង ១ ពាន់លានដុល្លារដែលគ្រប់ដណ្តប់លើសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ការស្រាវជ្រាវនិងការអភិវឌ្ឍយានយន្តអគ្គិសនី។
- ការលើកទឹកចិត្តសម្រាប់ឧបករណ៍អគ្គិសនីស្អាតនិងសន្សំសំចៃថាមពលដូចដែលបានឃើញនៅក្នុងប្រទេសសិង្ហបុរីជាកន្លែងដែលរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់ប័ណ្ណទូទាត់គ្រួសារសម្រាប់ឧបករណ៍ប្រើប្រាស់ថាមពលនិងទឹកដូចជាទូរទឹកកកដែលមិនប៉ះពាល់ដល់អាកាសធាតុប្រព័ន្ធទឹកផ្តាសាយដែលមានប្រសិទ្ធភាពចំពោះទឹកនិងអពូល LED ។
- គាំទ្រដល់ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវអគារនិងលំនៅដ្ឋានបែកតង់គីដូចជានៅសិង្ហបុរីដែលរដ្ឋាភិបាលមានគម្រោងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពថាមពលអប្បបរមានៃអគារថ្មីនិងដែលមានស្រាប់ហើយដើម្បីធានាថាយ៉ាងហោចណាស់អគារ ៨០% នៃប្រទេសសិង្ហបុរីនឹងមានពណ៌បែកតង់នៅឆ្នាំ ២០៣០² ។ និង
- ការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធធម្មជាតិនិងលំហែបែកតង់ដូចជានៅសិង្ហបុរីដែលរដ្ឋាភិបាលបានលះបង់ធនធានដើម្បីកែលម្អទេសភាពធម្មជាតិរបស់ប្រទេស។
- ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយគោលនយោបាយទាំងនេះត្រូវបានធ្វើឱ្យខូចខាតយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដោយគោលនយោបាយដែលបំផ្លាញបរិស្ថានជាច្រើន។ ឧទាហរណ៍ថវិកាសង្គ្រោះដែលមិនមានខ្សែពណ៌បែកតង់ភ្ជាប់សម្រាប់អាជីវកម្មបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ខ្ពស់មានច្រើនលើសលុប

៥០ ពាន់លានដុល្លារនៅប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី ម៉ាឡេស៊ី ហ្វីលីពីន និង សិង្ហបុរី³។ ការឧបត្ថម្ភរបស់រដ្ឋាភិបាលចំពោះផលិតផលនិងឧស្សាហកម្មដែលបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់បរិស្ថានក៏បានប្រឆាំងនឹងវិធានការវិជ្ជមានដែលបានអនុវត្តផងដែរ។ ឧទាហរណ៍ការលើកលែងទាំងស្រុងរបស់រដ្ឋាភិបាលម៉ាឡេស៊ីចំពោះពន្ធលក់លើយានយន្តដែលផលិតនៅក្នុងស្រុកបានជំរុញឱ្យយានយន្តដែលមានការបំពុលបរិស្ថានខ្ពស់ជាងមុនដោយផ្អែកលើការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់។⁴ លើសពីនេះគ្មានភស្តុតាងនៃការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកបែកតង់ឡើងវិញនិងវិធានការបង្កើតការងារត្រូវបានរកឃើញក្នុងកំឡុងពេលមានជំងឺរាតត្បាតដែលធ្វើឱ្យរាំងស្ទះដល់សមត្ថភាពរបស់តំបន់ក្នុងការឆ្ពោះទៅរកសេដ្ឋកិច្ចបែកតង់យ៉ាងឆាប់រហ័ស។

ក្នុងចំណោមបណ្តាប្រទេសបង្គោល សិង្ហបុរីមានវិធានការណ៍ស្តារឡើងវិញច្រើនបំផុតលើគ្រប់វិស័យដែលគាំទ្រដល់ការងើបឡើងវិញបែកតង់ចំណែកឯឥណ្ឌូនេស៊ីនិងហ្វីលីពីនមានវិធានការណ៍ស្តារឡើងវិញច្រើនបំផុតផ្ទុយនឹងវា។ បញ្ហាប្រឈមសំខាន់ៗនៅក្នុងតំបន់ដើម្បីធ្វើឱ្យការងើបឡើងវិញបែកតង់រួមមានក្របខ័ណ្ឌស្ថាប័នទន់ខ្សោយស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឧបសគ្គធនធាននិងកង្វះតម្លាភាពទិន្នន័យនិងកិច្ចសហការឆ្លងវិស័យ។

2 “បែកតង់” ក្នុងករណីនេះសំដៅលើអគារដែលបំពេញតម្រូវការប្រតិបត្តិការថាមពលអប្បបរមាដែលបង្កើតឡើងដោយអាជ្ញាធរអគារនិងសំណង់និងក្រុមប្រឹក្សាអគារបែកតង់សិង្ហបុរីនៅក្នុងគម្រោងប្លង់អគារបែកតង់សិង្ហបុរី។ សូមមើល៖ <https://www1.bca.gov.sg/buildsg/sustainability/green-building-masterplans>

3 ADB ។ (២៦ មេសា ២០២១) ។ មូលដ្ឋានទិន្នន័យគោលនយោបាយ កូវីដ ១៩ របស់ ADB ។ ទិន្នន័យគណនេយ្យ ០១ - ការគាំទ្រសាច់ប្រាក់ងាយស្រួលនិង ០៤ - ការគាំទ្រសមត្ថម្ភនៅ ឥណ្ឌូនេស៊ី ម៉ាឡេស៊ី ហ្វីលីពីន និង សិង្ហបុរី។ <https://covid19policy.adb.org/policy-measures>

4 Justin Lim (មីនា ២០២១) ។ សមាគមយានយន្តម៉ាឡេស៊ីនិយាយថាមិនមានគម្រោងដាក់ពាក្យស្នើសុំពន្ធការលើកលែងពន្ធលើការលក់ទេ។ ទិដ្ឋភាពអដ។ <https://www.theedgemarkets.com/article/malaysian-automotive-association-says-has-not-planned-apply-sales-tax-exemption-extension>

ឆ្ពោះទៅមុខសកម្មភាពនីតិកម្មរបស់សមាជិកសភា (សមាជិកសភា) នឹងមានផលប៉ះពាល់រយៈពេលវែងយ៉ាងខ្លាំងដល់សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន។ នៅក្នុងបរិបទនេះសមាជិកសភាមានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការលើកកម្ពស់ការងារឡើងវិញបែបតង។ តាមរយៈ អំណាចនីតិបញ្ញត្តិការត្រួតពិនិត្យថវិកានិងអាណត្តិរដ្ឋធម្មនុញ្ញសមាជិកសភាស្ថិតនៅចំណុចនៃការបំពេញនូវការប្តេជ្ញាចិត្តចំពោះ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលធ្វើឱ្យជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់អ្នកបោះឆ្នោតរបស់ពួកគេ។ ពួកគេអាចដើរតួយ៉ាងពិសេសក្នុងការធានាឱ្យ តំបន់“ស្ថាបនាឡើងវិញឱ្យល្អប្រសើរជាងមុន” ដោយ៖

- ការជំរុញឱ្យរដ្ឋាភិបាលរបស់ពួកគេបញ្ជូនគោលដៅ NDC ដែលមានមហិច្ឆតាបន្ថែមទៅកិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីសនិងទទួលខុសត្រូវ ចំពោះគោលដៅដែលមានស្រាប់ដោយស្មើសុំឱ្យមានការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពជាប្រចាំ។
- ការប្រើសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់សមាជិកសភានិងសិទ្ធិមនុស្ស របាយការណ៍នេះនិងឯកសារពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតដើម្បី លើកកម្ពស់ការអនុម័តគោលនយោបាយស្តារបែបតងដែលបានកំណត់។
- ផ្តល់អាទិភាពលើការបែងចែកថវិកាលើថាមពលកើតឡើងវិញការដឹកជញ្ជូនសាធារណៈប្រសិទ្ធភាពថាមពលយានយន្តអគ្គិសនី និងវិស័យសំខាន់ៗដទៃទៀតដែលគាំទ្រដល់ការផ្លាស់ប្តូរសេដ្ឋកិច្ចកាបូនទាប។
- លើកកម្ពស់ការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធធម្មជាតិនិងចន្លោះបែកក្នុងកំឡុងពេលពិភាក្សាអំពីថវិកាដើម្បីការពារការខូចខាត ដែលអាចកើតមានពីគ្រោះមហន្តរាយទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុដូចជាទឹកជំនន់។
- ការធានាថាការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់សង្គមនិងបរិស្ថានត្រូវបានធ្វើឡើងសម្រាប់គម្រោងស្តារឡើងវិញទាំងអស់ដោយមាន ការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈមុននឹងសេចក្តីសម្រេចអនុម័តនៅក្នុងសភា។
- ការនិយាយអំពីកង្វល់ផ្នែកបរិស្ថាននិងសិទ្ធិមនុស្សនៃការអភិវឌ្ឍន៍ធុនធំនិងគោលនយោបាយដែលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន ដទៃទៀតដែលអាចបង្កើនការបាត់បង់ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបនាពេលអនាគត។
- ការលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋប្រកបដោយអត្ថន័យនិងសិទ្ធិចូលរួមផ្នែកបរិស្ថានដើម្បីធានាបាននូវការងារឡើងវិញ បែបតងដែលគាំទ្រសិទ្ធិមនុស្សម្នាក់ៗ។
- ការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីសដើម្បីកែលម្អការបំពេញបន្ថែមរវាង ច្បាប់បរិស្ថាននិងសេដ្ឋកិច្ចជាតិនិងពង្រឹងការត្រួតពិនិត្យការប្តេជ្ញាចិត្តជាតិនិងអន្តរជាតិ
- ការប្រជុំគ្រប់សមាសភាពដើម្បីស្វែងយល់ពីកង្វល់អាកាសធាតុបន្ទាន់បំផុតរបស់ពួកគេហើយលើកបញ្ហាទាំងនេះទៅរដ្ឋាភិបាល ; និង
- ការប្រើប្រាស់គណៈកម្មការសភានិងការពិភាក្សារបស់សភាដើម្បីពិភាក្សាអំពីបញ្ហាអាកាសធាតុជាចរន្តនិងស្វែងរកការបញ្ចូល របស់តួអង្គមិនមែនរដ្ឋដូចជាក្រុមអង្គការសង្គមស៊ីវិលសម្រាប់ផែនការស្តារឡើងវិញ។

“កសាងឡើងវិញឱ្យល្អប្រសើរជាងមុន”៖
ការផ្តួសផ្តំ អាស៊ីអាគ្នេយ៍ទៅជា
សេដ្ឋកិច្ចបែកបន្ទាប់ពីកូវីដ ១៩
ការវាយតម្លៃនិងអនុសាសន៍សម្រាប់អ្នកតំណាងរាស្ត្រ

